

DEİK/TÜRKİYE-PAKİSTAN İŞ KONSEYİ NOTU

- Türkiye ile Pakistan arasında ticaret hacmi 2019 yılında 803 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ile Pakistan arasındaki mevcut dış ticaret hacmi ülkelerin potansiyelini yansıtmamaktadır. 2019 yılı rakamlarına göre, Türkiye'nin Pakistan'ın toplam ithalatındaki payı %0.8 oranında gerçekleşmiştir.
- Pakistan'ın ithalatında Çin %24'lük pay ile ilk sırada yer almakta olup, sonrasında ise BAE, Suudi Arabistan, Kuveyt, Endonezya, Hindistan, ABD, Japonya, Almanya ve Malezya'nın Pakistan'ın toplam ithalatının %65'ini karşıladığı görülmektedir.
- Pakistan'ın toplam ithalatının %10.5'u gıda sektörü kaynaklıdır ve "sofra yağları (palm, ayçiçek, zeytin, fındık yağları vb.) ve yağlık tohum" gıda sektörü kapsamında en fazla ithal edilen ürünler arasında başı çekmektedir. Ancak "Sofra Yağları ve Yağlık Tohumlar" Türkiye'nin Pakistan'a mevcut ihracatında ilk 15 ürün arasında yer almamaktadır. Bu konunun, Türkiye'de ilgili sektörde faaliyet gösteren firmalarımız açısından bir fırsat olabileceği değerlendirilmektedir. Pakistan tarafı gıda ve içecek sektöründeki teknolojiler konusuna da ilgi göstermektedir.
- Makine sektöründe ise Pakistan'da özellikle tarım, madencilik, tekstil ve süt ürünlerine yönelik makinelere yönelik ihtiyaç olduğu, bu ihtiyacın ilgili sektörde faaliyet gösteren Türk firmaları açısından fırsat olabileceği değerlendirilmektedir. Makinacılık sektörü Pakistan'ın ithalatının %16.5'ine tekabül etmektedir ve Pakistan'ın gerçekleştirdiği makine ithalatında Türk firmalarımızın payının az olduğu değerlendirilmektedir. Pakistan Hükümeti'nin ülkede tarım üretimini arttırmaya yönelik girişimleri olduğu bilinmektedir, Pakistan'ın önümüzdeki günlerde ilgili sektörde makina ithalatı yapabileceği düşünülmektedir.
- Türk iş insanlarımız açısından inşaat, inşaat malzemeleri ve ilgili sektördeki teknolojiler konusunda Pakistan pazarında önemli fırsatlar olabileceği değerlendirilmektedir.

PAKİSTAN BİLGİ NOTU

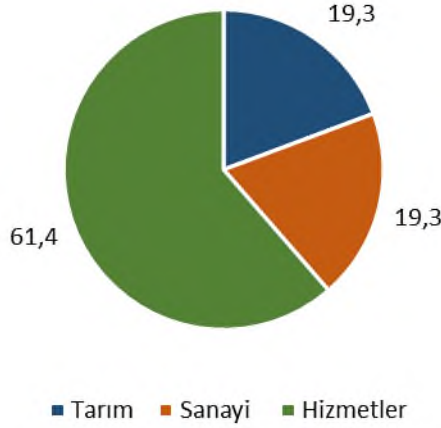
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR

arastirma@deik.org.tr

1. PAKİSTAN EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Pakistan ekonomisinin sektörel dağılımı şu şekildedir:

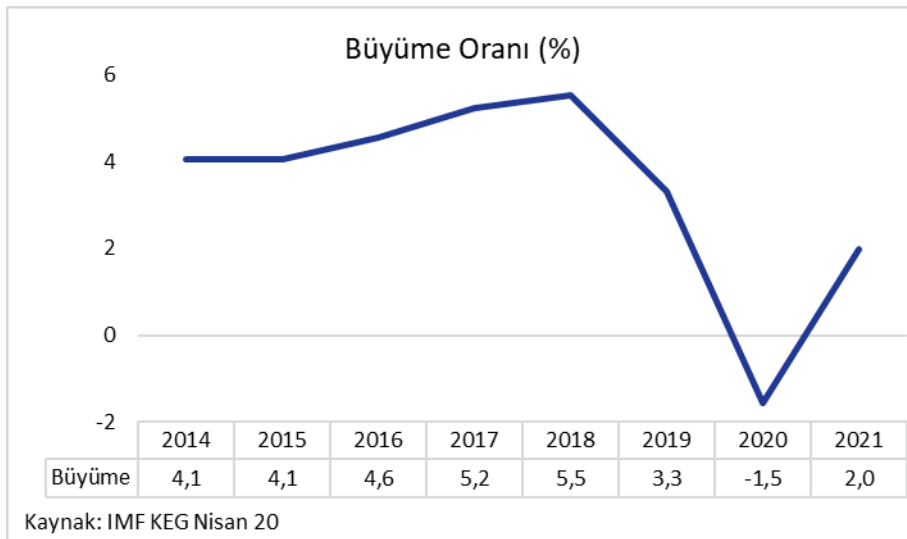
Sektörlerin GSYH Payları (%)

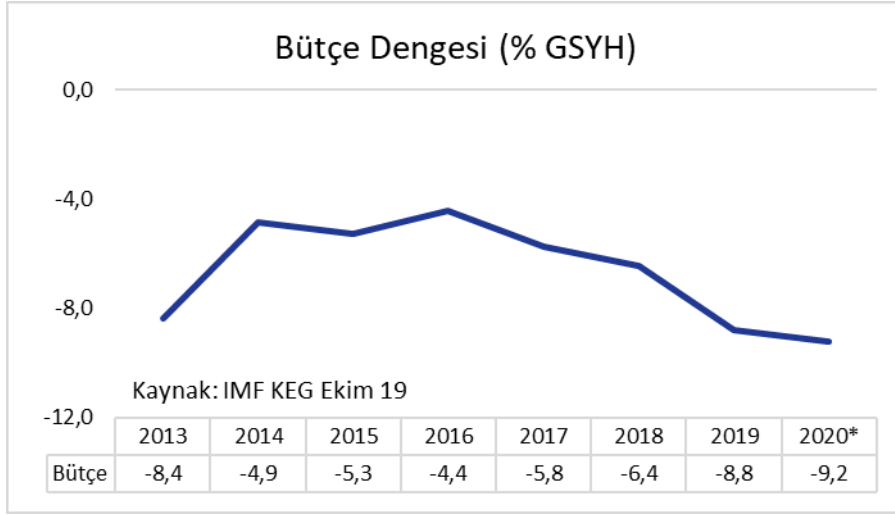
Kaynak: Pakistan İstatistik Ofisi

Dünyanın en kalabalık beşinci ülkesi olan Pakistan nüfusun neredeyse yarısı 24 yaşın altındadır. Artmakta olan nüfus dolayısıyla %5 ve üzeri büyüme potansiyeli bulunmaktadır. Bütçe ve cari açık veren ülkede kur riskinin yanı sıra üniversite ve üzeri yüksek öğretim mezunlarının toplam nüfus içerisindeki oranının (%6) düşük olması da bir başka problem olarak göze çarpmaktadır.

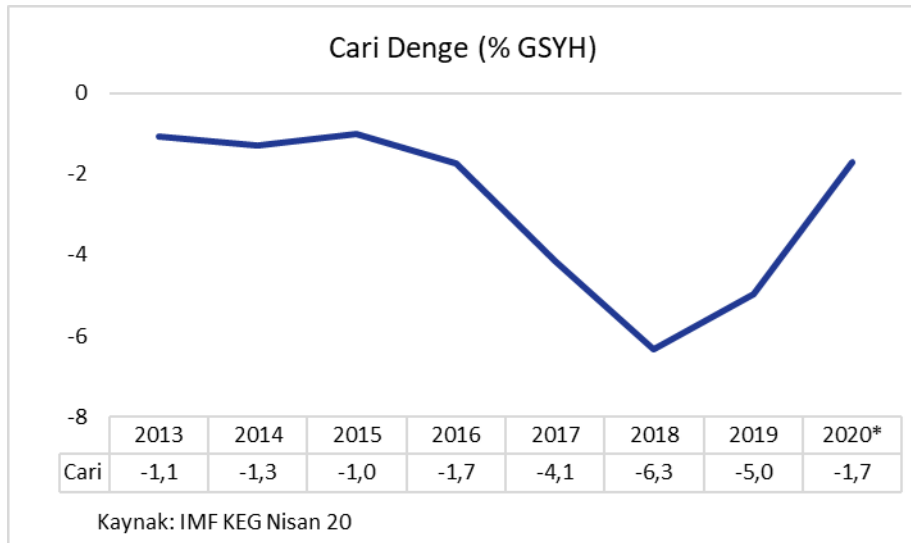
2000'li yılların başında tarımın payı %25'in üzerinde seyrederken bunun içerisindeki hayvancılık tüm sektörün yarısını oluşturuyordu. Hayvancılık sektörü geçen yirmi yılda GSYH içerisindeki payını (%12) korurken tarım sektörünün payı %19'a kadar geriledi. İşgücünün üçte biri, kadın işgücünün ise yarısından fazlası tarım sektöründe çalışmaktadır. Bu sebeple, sektörün GSYH içerisindeki payı azalsa da ülke ekonomisindeki yerini korumaktadır. Salgın sonrasında alınan önlemler, tarım sektöründe yavaşlamaya neden olmuştur. Sanayide, tekstil sektörünün ve pamuk imalatının öne çıktığı ülkede sektörün payı %20 civarındadır. 2008 krizinden sonra yavaş ancak düzenli büyüme gösteren sektör 2017 ve 2018 yıllarında %5 büyüyerek ekonomideki yükselişte etkili olmuştur. Salgın sonrasında imalat sanayinin %5 daralması ile ekonominin 2020 yılında %1,5 daralacağı öngörülmektedir.

Pakistan bütçesi genellikle açık vermektedir. 2016 yılından bütçe açığı GSYH cinsinden %4,4'e kadar gerilerken 2018 yılına doğru enflasyonun yüksek seyri, seçim belirsizliği ve artan borç yükün de etkisiyle Pakistan Merkez Bankası'nın devalüasyon yapmıştır. Bu durum, ithalatın gerilemesine ve ithalat vergisi üzerinden kamu gelirinde azalışa neden olmuştur. 2018 ve 2019 yıllarında azalan gelirler ile bütçe açığı GSYH cinsinden yükselişe geçmiş sırasıyla %6,4 ve %8,8 olarak gerçekleşmiştir. Salgın öncesinde 2020 mali yılında (Temmuz 19 – Haziran 20) arasında bütçe açığını %7'lere indirmesi beklenirken salgın ve arkasından açıklanan mali teşvik paketiyle bütçe açığının GSYH cinsinden %9,2'ye yükseleceği öngörülmektedir.

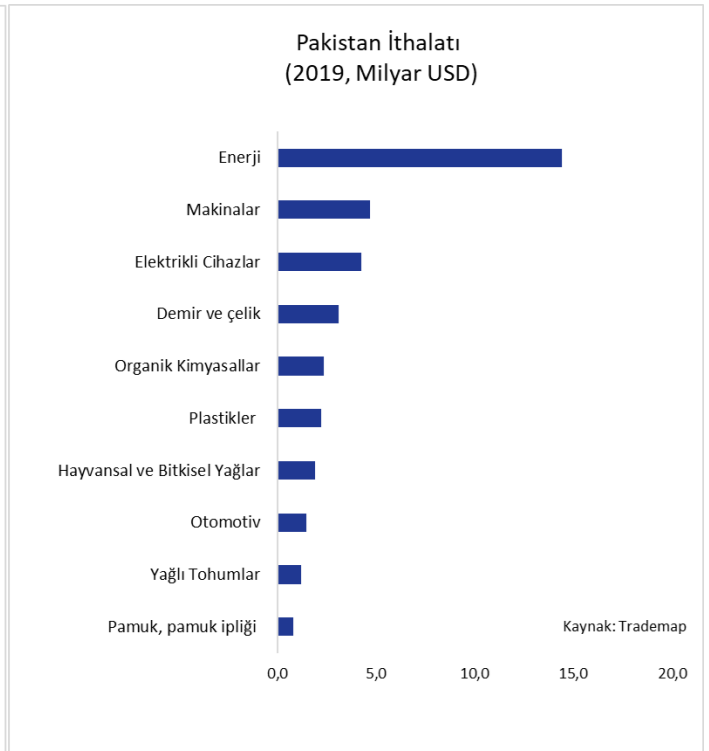
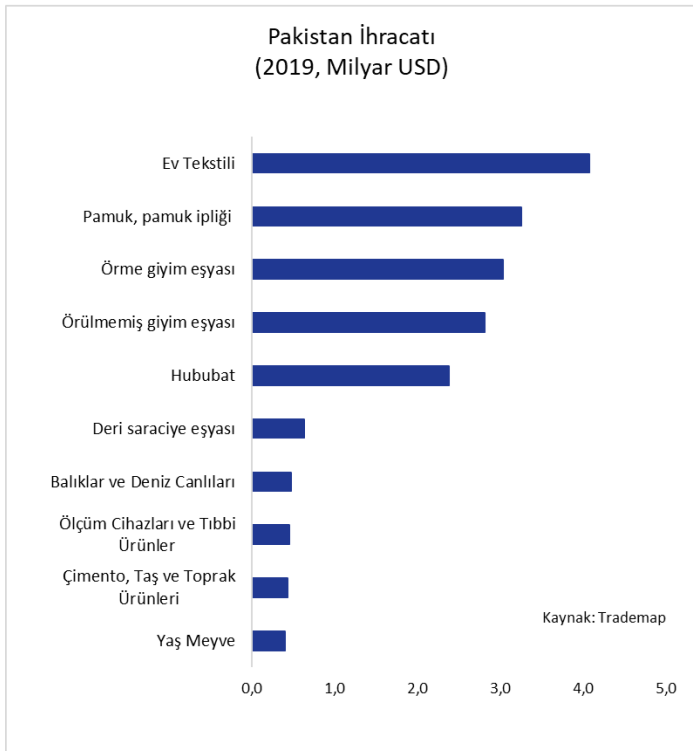
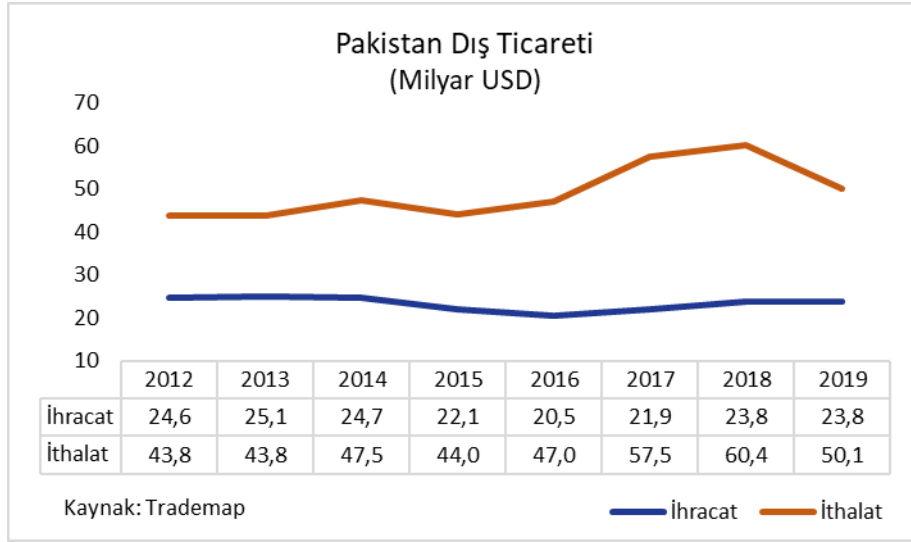
Pakistan'ın cari dengesi genellikle açık vermektedir. Körfez ülkelerinde yaşayan Pakistanlıların getirdiği transferlerin gerilemesi cari açığın artmasında etkili olurken 2017 yılında cari açık GSYH cinsinden %4'lere yükselmiş; 2018 yılında ise dış ticaret açığının artmasıyla bu oran %6,3'e kadar yükselmiştir. 2019 yılında IMF ile yapılan kredi anlaşması ile cari açık normalleşmeye başlamıştır. Salgın sonrasında petrol fiyatlarındaki düşüş ve salgının yarattığı belirsizlik nedeniyle IMF'nin Nisan ayı tahmininde cari açığın %1,7'ye gerileyeceği öngörülmektedir.

2. PAKİSTAN DIŞ TİCARETİ

2014 yılından itibaren ihracatın gerilemesi, ithalatın ise aynı dönemde artması ile Pakistan'ın dış ticaret açığı sürekli olarak artmıştır. 2018 yılında 36,6 milyar USD açık veren ülkede aynı dönemde döviz kurun değer kazanması ile bir sonraki yıl ticaret açığı 26 milyar USD seviyesine kadar gerilemiştir. İhracat 2019 yılında yatay seyrederken ithalat ise %17 azalmıştır.

Pakistan'ın ihracatında ev tekstili, pamuk, pamuk ipliği örme giyim eşyaları; ithalatında ise enerji, makinalar ve elektrikli cihazlar sektörü ön plana çıkmaktadır.

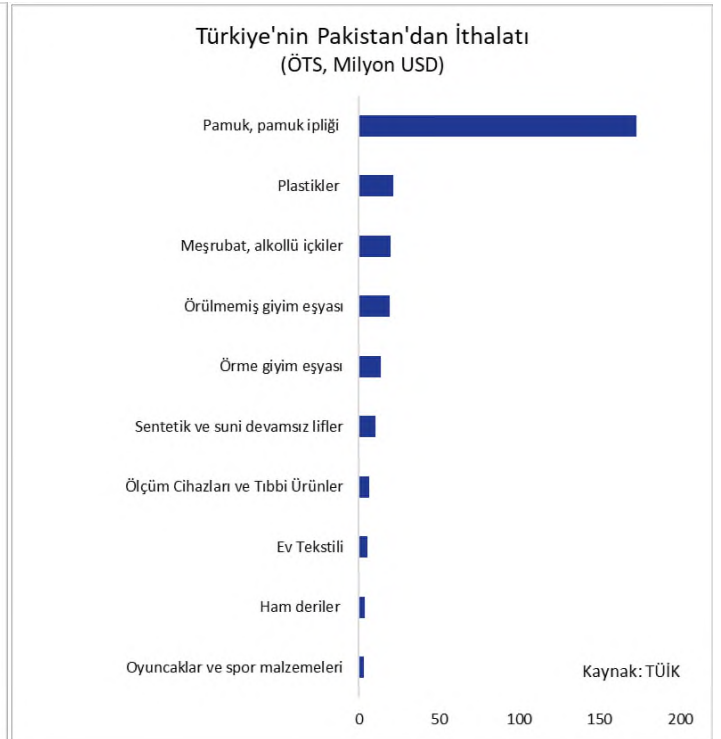
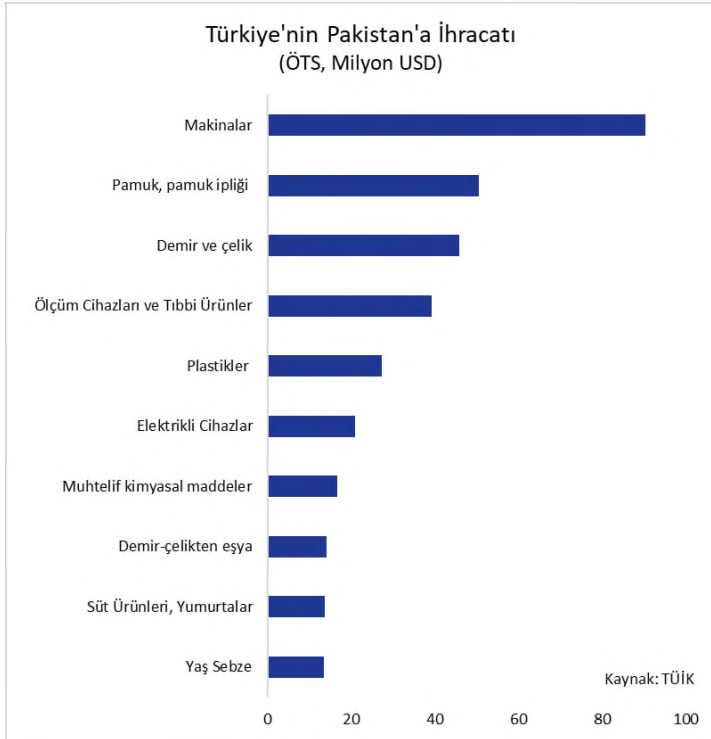
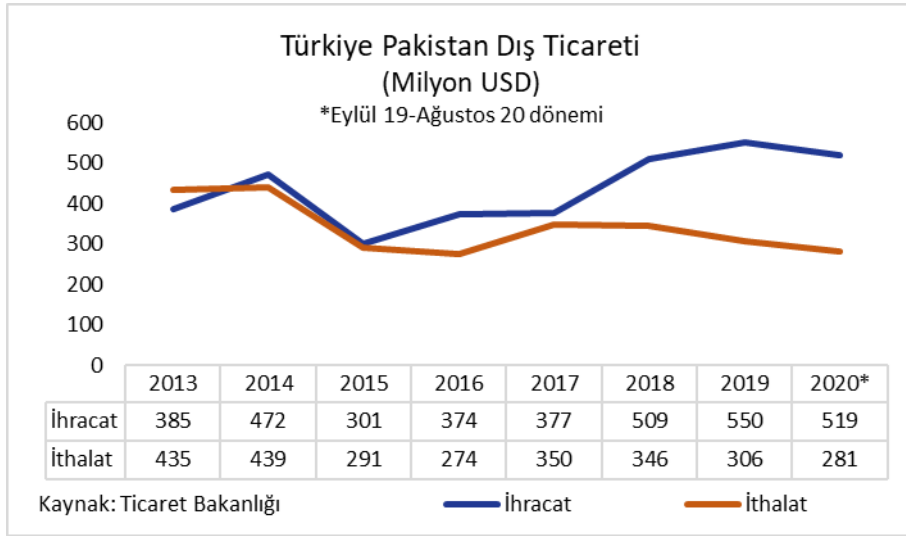

3. PAKİSTAN TÜRKİYE TİCARETİ

Türkiye Pakistan ile dış ticaretinde net ihracatçıdır. 2014 yılında 900 milyon USD'nin üzerine çıkan dış ticaret hacmi takip eden yıllarda aynı seviyeye ulaşamamıştır. Bu süreçte, Türkiye'nin Pakistan'a ihracatı 2019 yılında 550 milyon USD ile rekor kırmıştır. Türkiye'nin Pakistan'dan ithalatı ise 2017 yılında 350 milyon USD ile 2013 yılındaki 435 milyonun uzağında kalmıştır.

2020 yılının ilk sekiz ayında Türkiye'nin Pakistan'dan ihracatı ve ithalatı önceki döneme göre %10 civarında gerileyerek sırasıyla 295 ve 180 milyon USD seviyelerine gerilemiştir.

2019 yılında Türkiye'nin ihracatında makinalar, demir çelik ve 'ölçüm cihazları ve tıbbi ürünler' sektörleri öne çıkmıştır. Pakistan'dan pamuk ve pamuk ipliği ithalatın yarısından fazlasını oluşturmuştur.

INTERCONNECTED BUSINESS SERIES

TURKEY - PAKISTAN

October 14th 2020

Zoom Conference System

10:00 a.m. - 12:00 a.m.(Turkey Time) and 12:00 am-14:00 p.m. (Pakistan Time)

DRAFT AGENDA

10.00 – 10.30 Opening Speeches

- **Mr. Ahmet Cengiz Özdemir**, Chairperson, DEIK/Turkey-Pakistan Business Council
- **Mr. Amjad Rafi**, Chairperson, FPCCI Pakistan-Turkey Business Council*
- **Mr. Nail OLPAK**, President of Foreign Economic Relations Board (DEIK)*
- **Mr. Mian Anjum Nisar**, President of FPCCI
- **H.E. Mr. İhsan Mustafa Yurdakul**, Ambassador of the Republic of Turkey in Islamabad*
- **H.E. Mr. Muhammed Syrus Sajjad Qazi**, Ambassador of Pakistan in Ankara*

10.30-11.00 Session 1: Business and Investment Opportunities in Pakistan and Turkey

- **Presentation from Pakistan***
- **Presentation from Turkey***

11:00 -12.00 Sectorial Networking (will be simultaneously organized)

Networking room 1: Food, Beverages and Technologies

Networking room 2: Construction, Construction Materials and Technologies

Networking room 3: Machinery (Food, Beverages & Construction)

Note: Turkish-English translation will be provided